

Program usuwania
azbestu i wyrobów zawierających azbest
stosowanych na terenie powiatu kołobrzeskiego
na lata 2007 – 2013

SPIS TREŚCI

1. Cel i zadania „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terenie powiatu kołobrzeskiego na lata 2007 – 2013.....	3
2. Wiadomości ogólne o azbestie.....	4
2.1 Budowa i rodzaj azbestu.....	4
2.2 Właściwości i zastosowanie azbestu	6
2.3 Wpływ azbestu na organizm ludzki.....	9
2.4 Zanieczyszczenie środowiska azbestem.....	11
2.5 Zamienniki azbestu.....	12
3. Regulacje ustawowe dotyczące użytkowania i usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest.....	13
3.1 Akty prawne regulujące użytkowanie i usuwanie wyrobów i odpadów zawierających azbest.....	13
3.2.Obowiązki właścicieli i zarządzających obiektami i instalacjami lub urządzeniami zawierającymi azbest lub wyrobami zawierającymi azbest.....	14
3.2.1 Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.....	14
3.2.2 Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.....	17
3.2.3 Obowiązki wykonawcy prac związanych z usuwaniem azbestu oraz postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.....	18
3.3 Transport odpadów zawierających azbest	23
3.4 Składowanie odpadów zawierających azbest	25
4. Gospodarowanie wyrobami i odpadami zawierającymi azbest w powiecie kołobrzeskim.....	27
4.1 Charakterystyka powiatu kołobrzeskiego.....	27
4.2 Wyroby zawierające azbest w powiecie kołobrzeskim.....	28
4.2.1.Inwentaryzacja wyrobów azbestowych w gminach na terenie powiatu kołobrzeskiego.....	29
4.3 Wykaz podmiotów posiadających decyzje zatwierdzające program gospodarki odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest.....	37
4.4 Koszty usuwania azbestu z terenu powiatu kołobrzeskiego.....	39
5. Możliwości pozyskania środków finansowych na działania związane z usuwaniem azbestu.....	40
6. Harmonogram zadań do realizacji w ramach „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terenie powiatu kołobrzeskiego na lata 2007 – 2013.....	43
7. Opis w języku niespecjalistycznym.....	44
8. Literatura.....	46
9. Załączniki.....	47

1. Cel i zadania „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terenie powiatu kołobrzeskiego na lata 2007 - 2013”

- przedstawienie oddziaływania wyrobów zawierających azbest na zdrowie człowieka i środowisko naturalne
- podniesienie świadomości społecznej odnośnie zagrożeń powodowanych przez wyroby zawierające azbest
- wskazanie możliwości pozyskania funduszy na usunięcie wyrobów zawierających azbest
- zapoznanie z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz wynikającymi z nich procedurami dotyczącymi postępowania z wyrobami zawierającymi azbest
- określenie harmonogramu zadań oraz oszacowanie kosztów likwidacji wyrobów azbestowych

2. Wiadomości ogólne o azbeście

2.1. Budowa i rodzaje azbestu

Azbest jest nazwą handlową grupy minerałów włóknistych, które pod względem chemicznym są uwodnionymi krzemianami różnych metali. W zależności z jakim metalem krzemiany tworzą związek wyróżnia się kilka typów azbestu o różnej szkodliwości dla zdrowia. Najgroźniejszy jest azbest niebieski (krokidolit). Największe zastosowanie przemysłowe ma azbest biały (chryzotyl), następnie azbest niebieski oraz brązowy (amosyt).

WZORY CHEMICZNE

- chryzotyl $Mg_6[(OH)_8Si_4O_{10}]$
- krokidolit $Na_2Fe_3Fe_2[(OH)Si_4O_{11}]_2$
- amozyt $(Fe,Mg)_7[(OH)Si_4O_{11}]_2$
- antofyllit $(Mg,Fe)_7[(OH)Si_4O_{11}]_2$
- tremolit $Ca_2Mg_5[(OH)Si_4O_{11}]_2$
- aktynolit $Ca_2/Mg[(OH)Si_4O_{11}]_2$

Pod względem mineralogicznym rozróżnia się dwie grupy azbestów:

- grupę serpentynów (chryzotyli)
- grupę azbestów amfibolowych

Wyroby zawierające azbest oraz odpady azbestowe można również podzielić – w zależności od trwałości i ilości zastosowanego spoiwa wiążącego – na:

- miękkie (łamliwe, kruche)
- twarde (niekruche, sztywne)

Wyroby miękkie o gęstości $< 1000 \text{ kg/m}^3$. Charakteryzują się dużym procentowym udziałem azbestu. Łatwo ulegają uszkodzeniom, powodując duże emisje pyłu azbestowego. Najczęściej spotykane są w obiektach przemysłowych (elektrociepłownie, huty). Narażeni na oddziaływanie ich pyłów są pracownicy wykonujący remonty izolacji lub uszczelnienia urządzeń z udziałem azbestu.

Wyroby miękkie to m.in.

- sznury, płótna, tkaniny z dodatkiem azbestu (lub wykonane z samego azbestu),
- płyty i uszczelki kinkieryt (typu Gambit, Polonit), stosowane w ciepłownictwie na

- złączach rur, zaworów z gorącą wodą lub parą,
- płaszcze azbestowo-gipsowe stosowane w izolacji rur w ciepłownictwie,
 - płyty i tektury miękkie (stosowane w izolacjach ognioochronnych),
 - płyty ognioochronne typu "PYRAL" produkcji czechosłowackiej lub "SOKALIT" produkcji NRD, zawierające ok. 30 – 50 % azbestu (służą do okładzin ognioochronnych konstrukcji budynków oraz jako sufity podwieszane o podwyższonej odporności na ogień, także jako materiał do klap przeciwpożarowych i przeciwdymnych),
 - natryski azbestowe na konstrukcje stalowe zastosowane jako ognioochronne zabezpieczenie stalowej konstrukcji budynków o tzw. Konstrukcji niesztynnej.

Wyroby twarde o gęstości $> 1000 \text{ kg/m}^3$. Są to najpowszechniej występujące w krajowym budownictwie wyroby zawierające azbest. Charakteryzują się dużym stopniem zwięzłości, dużym udziałem spoiwa (najczęściej jest nim cement), niską procentową zawartością azbestu (ok. 5 % płytach płaskich lignocementowych modyfikowanych, 12 – 13 % w płytach płaskich i falistych azbestowo-cementowych i ok. 20% w rurach azbestowo-cementowych). W przeciwieństwie do wyrobów miękkich, przez długi okres pozostają wyrobami emitującymi małe ilości pyłu azbestu. Można je więc uważać za mniej groźne w użytkowaniu oraz podczas prac remontowych od wyrobów miękkich. Mniej groźne są też ich odpady. Emisja pyłu azbestu może powstawać podczas uszkodzeń mechanicznych np. przy piłowaniu lub szlifowaniu szybkoobrotowymi narzędziami elektrycznymi, nie wyposażonymi w miejscowe odciągi pyłu. Do emisji pyłu dochodzi także w trakcie trwania destrukcji np. emitują go stare płyty pokryć dachowych azbestowo-cementowych o naruszonej przez czynniki atmosferyczne lub chemiczne powierzchni zewnętrznej. Wówczas zanieczyszczony jest też grunt w bezpośrednim sąsiedztwie rynny odprowadzającej wodę opadową.

Wyroby twarde to m.in.:

- płyty azbestowo – cementowe faliste
- płyty azbestowo-cementowe płaskie prasowane,
- płyty azbestowo-cementowe KARO
- płyty warstwowe PW3/A i podobne
- rury azbestowo-cementowe
- złącza, listwy, gąsiorzy wykonane z azbestocementu,
- płaszcze azbestowo-cementowe stosowane w izolacji rur w ciepłownictwie.

2.2. Właściwości i zastosowanie azbestu

Azbest posiada unikalne właściwości chemiczne i fizyczne, takie jak:

- odporność na bardzo wysokie temperatury
- termoizolacyjność
- odporność na działanie chemikaliów, kwasów, zasad, wody morskiej
- duża sprężystość i wytrzymałość mechaniczna.

Cechy te spowodowały, że znalazł on zastosowanie w wyrobie bardzo różnorodnych produktów.

Zastosowanie azbestu

Dzięki od dawna znanym właściwościom : wysokiej wytrzymałości mechanicznej, odporności na agresywne środowisko chemiczne oraz odporności na wysoką temperaturę, azbest zyskał szeroką popularność i szerokie zastosowanie w gospodarce światowej. Tyczy się to w szczególności trzech minerałów: powszechnie stosowany chryzotyl, w mniejszym stopniu wykorzystywany krokidolit i jeszcze rzadziej stosowany amozyt.

Wyroby azbestowe szczególnie powszechnie wykorzystywano w kilku dziedzinach gospodarki:

Budownictwo: Azbest stosowano w wyrobach budowlanych powszechnego użycia: eternit, czyli płyty faliste azbestowo-cementowe o zawartości 10-13% azbestu do pokryć dachowych, płyty prasowane- płaskie o zbliżonej zawartości azbestu, płyty KARO-dachowe pokrycia lub elewacje, rury azbestowo-cementowe wysokociśnieniowe, kanalizacyjne, stosowane także jako przewody wentylacyjne i dymowo-spalinowe (zawartość azbestu ok.22%) , kryształki azbestowo-cementowe oraz elementy wielkowymiarowe, stosowane w budownictwie ogólnym i przemysłowym (płyty azbestowo-cementowe płaskie wykorzystywane w lekkich przegrodach ścian warstwowych i wbudowane w płyty warstwowe prefabrykowane- PW3/A, PŻ/3W i PŻ 3/A/S)

Azbest mógł być stosowany wszędzie tam, gdzie potrzebna była podwyższona odporność ogniowa i zabezpieczenia ogniochronne elementów narażonych lub potencjalnie narażonych na wysoką temperaturę (klapy przeciwpożarowe, ciągi telekomunikacyjne, tablice rozdzielcze elektryczne, węzły ciepłownicze, obudowa klatek schodowych, przejścia kabli elektrycznych, przewodów ciepłowniczych i wentylacyjnych między stropami, zabezpieczenia elementów stropowych i ściennych strychów, piwnic , dróg ewakuacyjnych, konstrukcji stalowych). Azbest stosowano także w tkaninach wygłuszających hałas. Wyroby z azbestem projektanci dobierali indywidualnie do

obiektów, z uwzględnieniem wymagań przeciwpowodziowych.

Energetyka: Azbest stosowano w elektrociepłowniach i elektrowniach, w obmurzach kotłów (jako izolacje termiczne w formie sznurów i tektur na uszczelnieniach dylatacji podgrzewaczy powietrza) a także w uszczelnieniach urządzeń poddanych wysokiej temperaturze, w zaworach, wymiennikach ciepła, w izolacjach tras ciepłowniczych (jako płaszcze azbestowo-cementowe lub azbestowo-gipsowe).

Wyroby zawierające azbest umiejscowione są w:

- kominach o dużej wysokości (dylatacje wypełnione sznurem azbestowym)
- chłodniach kominowych (pyły azbestowo-cementowe w zraszalnikach i obudowie wewnętrznej chłodni)
- chłodniach wentylatorowych (w obudowie wewnętrznej chłodni)
- rurach odprowadzających parę, zraszalnikach itp. (w formie izolacji cieplnej ze sznura azbestowego)

Transport: Azbest stosowano do izolacji termoizolacji elektrycznych urządzeń grzewczych w elektrowozach, tramwajach, wagonach, metrze (maty azbestowe w grzejnikach i tablicach rozdzielczych, elektrycznych), w termoizolacji silników pojazdów mechanicznych, w uszczelkach po głowice, elementach kolektorów wydechowych oraz elementach ciernych – sprzęgłach i hamulcach. Powszechnie stosowano azbest w kolejnictwie, w przemyśle lotniczym i stoczniowym, np. w statkach, szczególnie w miejscach narażonych na ogień, wymagających zwiększonej odporności na wysoką temperaturę.

Przemysł chemiczny: Z azbestu wykonane są przepony stosowane w elektrolitycznej produkcji chloru.

Ponadto azbest występuje w hutach szkła.(np. w wałach ciągnących)

Kierunki wykorzystania azbestu

Lp.	Rodzaje wyrobów	Wyroby	Udział % azbestu w wyrobie	Zastosowanie	Zalety wyrobu
1.	Wyroby azbestowo - cementowe	- płyty dekarские - rury ciśnieniowe - płyty okładzinowe i elewacyjne	5 – 30 %	- pokrycia dachowe - elewacje - wodociągi i kanalizacje	- ogniotrwałość - odporność na korozję i gnicie - wytrzymałe mechanicznie - lekkie - trwałe - nie wymagają konserwacji
2.	Wyroby izolacyjne	- wata - włókniny - sznury - tkanina termoizolacyjna - taśmy	75 – 100 %	- izolacje kotłów parowych, silników, rurociągów, wymienników ciepła, zbiorników - ubrania i tkaniny termoizolacyjne	- odporne na wysoką temp. - trwałe
3.	Wyroby uszczelniające	- tektura - płyty azbestowo-kauczukowe - szczeliwa plecione	75 – 100 %	Uszczelnienia narażone na - wysoką temp. - wodę i parę - kwasy i zasady - oleje, gazy spalinowe	- odporność na wysoką temp. - wytrzymałość na ściskanie - dobra elastyczność - odporność chemiczna
4.	Wyroby cierne	- okładziny cierne - klocki hamulcowe	30 %	Elementy napędów	Chroni elementy przed przegrzaniem
5.	Wyroby hydroizolacyjne	- lepiki asfaltowe - kity uszczelniające - zaprawy gruntujące - papa dachowe - płytki podłogowe	20 – 40 %	Materiały stosowane w budownictwie	
6.	Inne	- materiały filtracyjne w przemyśle piwowarskim i w farmacji - wypełniacz lakierów i izolacji przewodów grzewczych - produkcja masek przeciwigazowych		Stosowany w różnych przemysłach	

Tabela nr 1 Kierunki wykorzystania azbestu.

Źródło: www.ciop.pl

2.3 Wpływ azbestu na organizm ludzki

Chorobotwórcze działanie azbestu spowodowane jest wynikiem wdychania włókien zawieszonych w powietrzu .

Jeżeli w powietrzu, którym oddychamy znajdują się włókna azbestu, to gromadzą się one i zalegają w płucach. Włókna małych rozmiarów, niewidoczne gołym okiem, wnikają głębiej do układu oddechowego (do płuc).

Pierwsze doniesienia o szkodliwym wpływie pyłu azbestu na układ oddechowy przypadają na lata 20-30 -te XX wieku i pochodzą z Anglii.

W narażeniu na pył azbestu wyróżnia się:

- ekspozycję zawodową – związaną z pracą w warunkach narażenia na pył azbestu
- ekspozycję parazawodową – dotyczy mieszkańców sąsiadujących z kopalniami i zakładami przetwarzającymi azbest oraz rodzin pracowników tych zakładów
- ekspozycję środowiskową – związaną z występowaniem azbestu w powietrzu atmosferycznym, wodzie pitnej i artykułach spożywczych.

Różnią się one w sposób istotny wielkością stężeń włókien, ich rozmiarami, długością trwania narażenia, a co za tym idzie skutkami dla zdrowia i wielkością ryzyka wystąpienia określonych nowotworów złośliwych.

Narażenie na pył azbestu może być przyczyną następujących chorób:

- pylicy azbestowej (azbestozy)
- łagodnych zmian opłucnowych
- raka płuc
- międzybłoniak opłucnej

Azbestoza pojawia się u osób pracujących w przetwórstwie azbestu, gdzie stężenie włókien we wdychanym powietrzu były bardzo wysokie i narażenie trwało dość długo /zwykle 10 lat/. Ciężkość azbestozy zależy zarówno od kumulowanej dawki włókien azbestu, jak i okresu jaki upłynął od pierwszego narażenia. Procesy zwłóknieniowe przebiegają stosunkowo wolno – rzadko objawy kliniczne pojawiają się w okresie krótszym od 10 lat. Włókna azbestowe mogą zalegać w tkance płucnej przez długi okres i proces zwłóknieniowy może się ujawniać po wielu latach od ustania narażenia.

Azbestozy nie stwierdza się w warunkach narażeń komunalnych. Stężenia włókien azbestu występujące na stanowiskach pracy są 500 – 1000 x wyższe od stężeń odnotowywanych w środowisku.

Powszechnie uznawana jest teza, że pylica azbestowa istotnie zwiększa ryzyko wystąpienia

raka płuc.

Rozpoznawanie azbestozy, szczególnie jej wczesnych stadiów, stwarza znaczne trudności ze względu na brak swoistości objawów klinicznych choroby, zarówno subiektywnych jak i objawów przedmiotowych oraz zmian radiologicznych.

Zmiany opłucnowe spowodowane pyłem azbestu mogą występować pod postacią blaszek, zgrubień i odczynów wysiękowych. Łagodne zmiany opłucnowe nie mają większego znaczenia klinicznego. Zgrubienia opłucnej zwykle towarzyszą procesom włóknienia sąsiadującej tkanki płucnej.

Rak płuca jest najpowszechniejszym nowotworem złośliwym powodowanym przez azbest.

Międzybłoniak opłucnej – rzadko występujący nowotwór złośliwy. Udowodniono związek przyczynowy z ekspozycją na pył azbestu zarówno zawodową jak i środowiskową.

Główną przyczyną aktywności kancerogennej azbestu jest wydłużony kształt jego cząstek, a więc kształt typu włókno. Krytyczne wymiary włókien respirabilnych azbestu to włókna o długości $L > 5 \mu\text{m}$, średnicy $d < 3 \mu\text{m}$ i stosunku długości do średnicy włókien $L/d \geq 3:1$.

Kształt włóknisty azbestu można uznać za czynnik rakotwórczy pod warunkiem, że włókno jest na tyle trwałe, iż może istnieć w środowisku biologicznym przez długi okres. Na przykład chryzotyl ulega częściowemu rozpuszczeniu w płynach fizjologicznych. W odróżnieniu od chryzotylu, krokidolit prawie nie ulega zmianom w środowiskach biologicznych. Względnie dużą częstotliwość występowania międzybłoniaków u pracowników narażonych na krokidolit można by więc tłumaczyć większą trwałością tych włókien w organizmie.

Większość wdychanego pyłu usuwana jest z układu oddechowego samoistnie za pośrednictwem śluzu, a następnie odkrztuszana lub połykana. Dlatego też bardzo ważne jest, aby układ oddechowy był sprawny. Usuwanie pyłu azbestu utrudnione jest przy zapaleniach oskrzeli, szczególnie przy przewlekłych stanach zapalnych. Należy pamiętać, że jedną z głównych przyczyn przewlekłych stanów zapalnych jest palenie papierosów. Ryzyko wystąpienia raka płuc wśród osób narażonych na pył azbestu znacznie się zwiększa przy jednoczesnym paleniu papierosów. Wśród osób palących, w porównaniu z niepalącymi, ryzyko raka płuc zwiększone jest o ok. 11-krotnie. Wśród narażonych zawodowo na pył azbestu w porównaniu z nie narażonymi i nie palącymi ryzyko raka płuc jest większe 5-krotnie. Osoby narażone na pył azbestu i jednocześnie palące zwiększyć mogą to ryzyko 50 – krotnie.

Ważna jest świadomość, że choroby wywołane azbestem rozwijają się po 20 – 30 latach wdychania włókien.

Analizując szkodliwość azbestu i jego wpływ na organizm ludzki należy pamiętać iż jest on groźny dla zdrowia ludzi tylko wtedy gdy jego elementarne włókna znajdują się we wdychanym powietrzu. Azbest zabezpieczony w sposób uniemożliwiający uwalnianie się włókien do powietrza nie stanowi żadnego zagrożenia dla zdrowia.

2.4 Zanieczyszczenie środowiska azbestem

Źródła zanieczyszczenia środowiska azbestem:

1. Źródła naturalne
 - zanieczyszczenia skorupy ziemskiej
 - zanieczyszczenia złóż
 - * węgla kamiennego
 - * talku
 - * rud miedzi
 - * kamienia budowlanego
 - wietrzenie skał mineralnych
2. Przetwórstwo azbestu
 - eksploatacja złóż
 - produkcja wyrobów z azbestu
 - odpady produkcyjne
3. Eksploatacja wyrobów zawierających azbest
 - tarcz ciernych
 - tarcz hamulcowych
 - obróbka mechaniczna
 - prace remontowe i izolacyjne

Jedynym sposobem oczyszczania powietrza są opady atmosferyczne.

Dyrektywa 87/217/EWG w sprawie zapobiegania i zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska azbestem - wprowadza obowiązek zapobiegania emisji azbestu do powietrza, wody i gleby, poprzez jej zmniejszenie u źródła. W przypadku odpadów składowanych zaleca takie ich zabezpieczenie aby nie doszło do uwalniania azbestu ze składowiska.

W Polsce zaprzestano od 1985 r. stosowania azbestu krokidolitowego. Od dnia 19 czerwca 1999 r. obowiązuje ustawa o zakazie stosowania wyrobów zawierających

azbest.

Od 14 maja 2002 r. obowiązuje 30 letni Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski.

Największe zanieczyszczenie pyłem azbestu może nastąpić podczas źle prowadzonych prac remontowych w obiektach zawierających azbest. Dlatego tak bardzo ważne jest przestrzeganie wszelkich procedur określonych w przepisach i zaprezentowanych w niniejszym opracowaniu.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy /Dz.U.Nr 217 poz.1833/ najwyższe dopuszczalne stężenie pyłów zawierających azbest w środowisku pracy wynosi:

a) pyły zawierające azbest oraz pyły zawierające azbest chryzotylowy i inne minerały włókniste oraz pyły zawierające inne minerały włókniste, z wyjątkiem krokidolitu -

- pył całkowity 1 mg/m^3
- włókna respirabilne $0,2 \text{ włókien w cm}^3$

b) pyły zawierające krokidolit

- pył całkowity $0,5 \text{ mg/m}^3$
- włókna respirabilne $0,2 \text{ włókien w cm}^3$

2.5 Zamienniki azbestu

Sztuczne włókna mineralne wprowadzane są na coraz szerszą skalę jako zamienniki azbestu. Wyroby oferowane są w postaci luźnej, jak również w postaci mat, płyt, taśm, sznurów, szczeliw, tektury i papieru. Wyroby charakteryzują się dobrymi właściwościami izolacyjnymi (termicznymi, elektrycznymi i akustycznymi) oraz odpornością chemiczną.

Dostępne zamienniki azbestu to:

- erionit
- wollastonit
- attapulgit
- sepiolit

3. Regulacje ustawowe dotyczące użytkowania i usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest

3.1 Akty prawne regulujące użytkowanie, usuwanie wyrobów i odpadów zawierających azbest

1. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest /Dz.U. z 2004 r. Nr 3 poz.20 z póź.zmian./
2. Ustawa z dnia 21 kwietnia 2001 r. O odpadach /Dz.U.Nr 62 poz.628 z póź.zmian./
3. Ustawa z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska /jednolity tekst ustawy Dz.U.Nr 129 poz.902 z 2006 r./
4. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane /jednolity tekst ustawy Dz.U.Nr156 poz.1118 z 2006 r. z póź.zmian./
5. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych /Dz.U.Nr 199 poz.1671 z póź.zmian./
6. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów /Dz.U.Nr 216 poz.1824/
7. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. W sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest /Dz.U.Nr 71 poz.649/
8. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. W sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest /Dz.U.nr 192 poz.1876/
9. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy /Dz.U.Nr 217 poz.1833/
10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy /Dz.U.Nr 280 poz.2771/
11. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska

/Dz.U.Nr 175 poz.1439/

12.Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów /Dz.U.Nr 30 poz.213/

13.Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów /Dz.U.Nr 12 poz.1206/

3.2.Obowiązki właścicieli i zarządzających obiektami i instalacjami lub urządzeniami zawierającymi azbest lub wyrobami zawierającymi azbest

Niżej wymienione obowiązki i sposób postępowania określają:

1. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów /Dz.U.Nr 216 poz.1824/
2. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. W sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest /Dz.U.Nr 71 poz.649/

3.2.1 OBOWIĄZKI I POSTĘPOWANIE WŁAŚCICIELI I ZARZĄDCÓW PRZY UŻYTKOWANIU OBIEKTÓW I TERENÓW Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

1. PRZEPROWADZENIE INWENTARYZACJI WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST POPRZEZ WYKONANIE SPISU Z NATURY

Inwentaryzację należało sporządzić do dnia 28 maja 2004 r. Sposób przedstawienia wyników inwentaryzacji dotyczących:

- wyrobów zawierających azbest i miejsca ich wykorzystywania
- wyrobów zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone

określają załącznik nr 2 i 3 do niniejszego opracowania.

Informację o wyniku inwentaryzacji właściciel, zarządca lub użytkownik sporządza w dwóch egzemplarzach:

– jeden egzemplarz przedkłada w formie pisemnej wojewodzie.

Osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami przedkładają informację odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.

– drugi egzemplarz przechowuje przez okres jednego roku, do czasu sporządzania następnej informacji.

Informacje przedkłada się corocznie, celem wykazania ewentualnych zmian w ilości posiadanych wyrobów zawierających azbest – co pozwoli na ocenę zagrożenia dla ludzi

i środowiska w danym rejonie.

2. SPORZĄDZENIE "OCENY STANU I MOŻLIWOŚCI BEZPIECZNEGO UŻYTKOWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST"

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia technicznego oraz terenu, gdzie znajdują się wyroby zawierające azbest, ma obowiązek sporządzenia - w 2 egzemplarzach „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” (załącznik nr 1 niniejszego opracowania.) Właściciele lub zarządcy, którzy spełnili ten obowiązek wcześniej – sporządzają następne „Oceny...” w terminach wynikających z warunków poprzedniej „Oceny...” tzn.:

- po 5-u latach, jeżeli wyroby zawierające azbest są w dobrym stanie technicznym i nieuszkodzone,
- po roku, jeżeli przy poprzedniej „Ocenie...” ujawnione zostały drobne (do 3% powierzchni wyrobów) uszkodzenia.

Wyroby, które posiadały lub posiadają duże i widoczne uszkodzenia – powinny zostać bezzwłocznie usunięte.

Jeden egzemplarz „Oceny...” właściciel lub zarządca zobowiązany jest złożyć właściwemu organowi nadzoru budowlanego w terminie do 30-u dni od dnia jej sporządzenia. Drugi egzemplarz zachowuje przy dokumentacji budynku, budowli, instalacji lub urządzenia przemysłowego oraz terenu – do czasu sporządzenia następnej „Oceny..”.

3. OZNAKOWANIE POMIESZCZEŃ, GDZIE ZNAJDUJĄ SIĘ URZĄDZENIA LUB INSTALACJE Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST – ODPOWIEDNIM ZNAKIEM OSTRZEGAWCZYM DLA AZBESTU (ZAŁ. NR 4 NINIEJSZEGO OPRACOWANIA),

4. OPRACOWANIE I WYWIESZENIE NA WIDOCZNYM MIEJSCU INSTRUKCJI BEZPIECZNEGO POSTĘPOWANIA I UŻYTKOWANIA POMIESZCZENIA Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST,

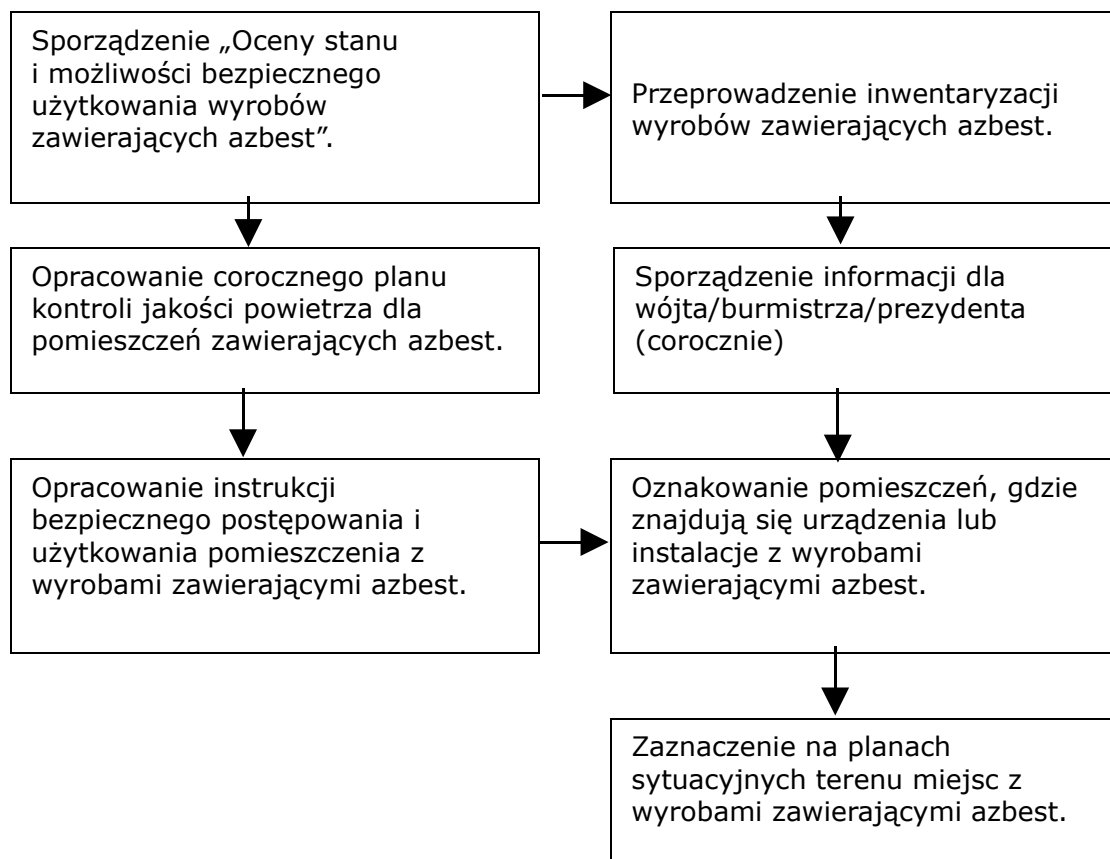
5. ZAZNACZENIE NA PLANIE SYTUACYJNYM TERENU MIEJSC Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST.

6. OPRACOWANIE COROCZNEGO PLANU KONTROLI JAKOŚCI POWIETRZA DLA POMIESZCZEŃ ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Dla każdego pomieszczenia, w którym znajdują się instalacje lub urządzenia zawierające azbest lub wyroby zawierające azbest, właściciel, zarządca lub użytkownik sporządza corocznie plan kontroli jakości powietrza obejmujący pomiary stężenia azbestu. W przypadku przekroczenia najwyższego dopuszczalnego stężenia pyłów zawierających azbest w środowisku pracy, stwierdzonego w wyniku realizacji planu kontroli, dalsze wykorzystywanie instalacji lub urządzenia jest niedopuszczalne i konieczne jest jej oczyszczanie poprzez usunięcie wyrobów

zawierających azbest lub ich wymianę

Przedstawienie zagadnień w formie schematycznej /źródło: www.mgip.gov.pl/

3.2.2 OBOWIĄZKI I POSTĘPOWANIE WŁAŚCICIELI I ZARZĄDCÓW, PRZY USUWANIU WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z OBIEKTÓW LUB TERENÓW.

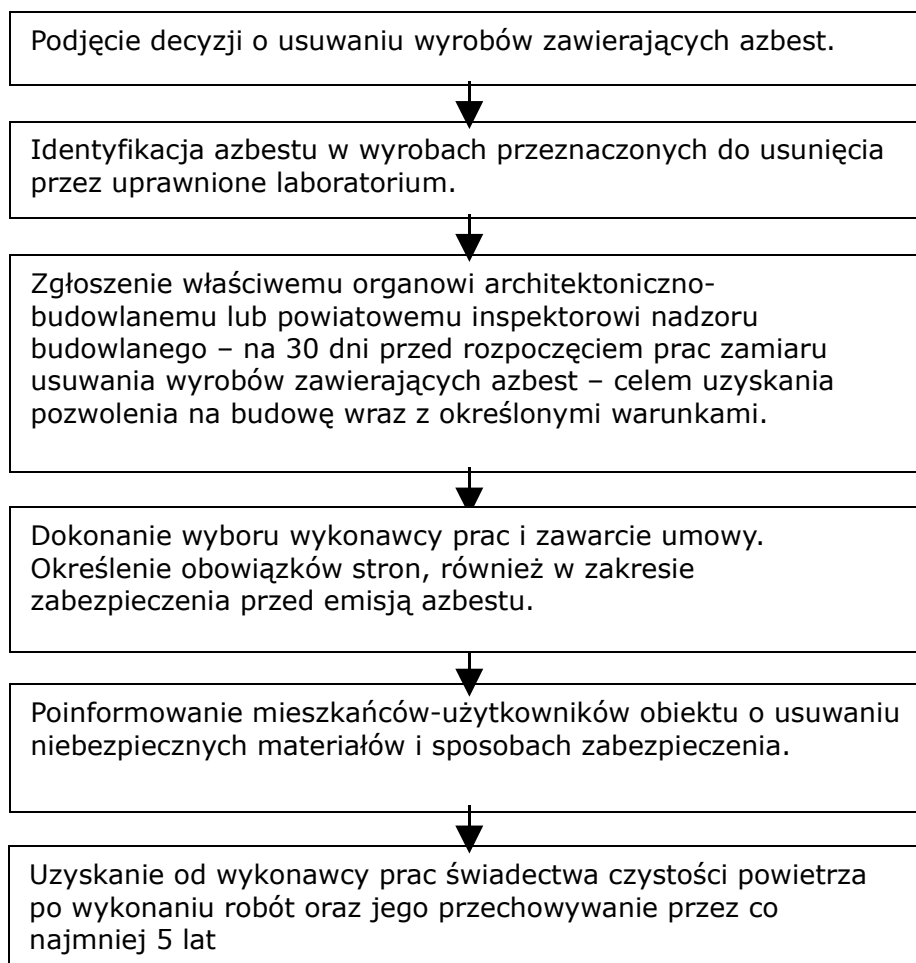
1. IDENTYFIKACJA AZBESTU W WYROBACH PRZEZNACZONYCH DO USUNIĘCIA PRZEZ UPRAWNIONE LABORATORIUM

Do identyfikacji azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach jest zobowiązany wykonawca prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium.

2. ZGŁOSZENIE PRAC POLEGAJĄCYCH NA ZABEZPIECZANIU LUB USUWANIU WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DO WŁAŚCIWEGO ORGANU ADMINISTRACJI ARCHITEKTONICZNO-BUDOWLANEJ.

3. UZYSKANIE OD WYKONAWCY PRAC, PISEMNE OŚWIADCZENIE O PRAWIDŁOWOŚCI WYKONANIA ROBÓT I OCZYSZCZENIA Z AZBESTU, A NASTĘPNIE PRZECHOWYWAĆ JE PRZEZ OKRES CO NAJMNIEJ 5-LAT, WRAZ Z INNA DOKUMENTACJĄ BUDYNKU, BUDOWLI, INSTALACJI LUB URZĄDZENIA ORAZ TERENU.

Przedstawienie zagadnień w formie schematycznej /źródło: www.mgip.gov.pl/

3.2.3 OBOWIĄZKI WYKONAWCY PRAC ZWIĄZANYCH Z USWANIEM AZBESTU ORAZ POSTĘPOWANIE PRZY PRACACH PRZYGOTOWAWCZYCH DO USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST.

1. Wykonawcy prac polegających na demontażu elementów azbestowych jako wytwórcy odpadów niebezpiecznych [zgodnie z w/c ustawą o odpadach], przed przystąpieniem do wykonywania prac, zobowiązani są do:

- uzyskania, od organu ochrony środowiska – wojewoda/starosta - decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, jeżeli ilość odpadów przekracza 0,1 Mg rocznie /jeżeli ilość wytworzonych odpadów niebezpiecznych nie przekracza 0,1 Mg rocznie należy przedłożyć informację o sposobie gospodarowania wytwarzanymi odpadami/,
- przeszkolenia przez uprawnioną instytucję zatrudnionych pracowników , osób kierujących lub nadzorujących prace polegające na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania.

Pracownicy zatrudnieni w narażeniu na azbest powinni być wyposażeni w odpowiednie do warunków pracy środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie ochronne

- opracowania przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest. Plan prac zawiera informacje określone w obowiązujących przepisach,
- przed przystąpieniem do prac, wykonawca jest zobowiązany do zgłoszenia tego faktu właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy. Zgłoszenie zawiera informacje określone w obowiązujących przepisach.

Informacje, które powinien zawierać szczegółowy plan prac usuwania wyrobów azbestowych oraz zgłoszenie organowi nadzoru budowlanego i inspektorowi pracy określa w/w rozporządzenie /Dz.U.Nr 71 poz.649/.

Przed przystąpieniem do prac polegających na demontażu elementów zawierających azbest wykonawca jest zobowiązany odpowiednio przygotować miejsce prowadzenia prac m.in poprzez:

- odizolowanie obszaru prac od otoczenia poprzez stosowanie osłon zabezpieczających przenikanie azbestu do środowiska,

- ogrodzenie terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla pieszych, przy zastosowaniu odpowiednich osłon
- umieszczenie w strefie prac w widocznym miejscu tablic informacyjnych "Uwaga! Zagrożenie azbestem" bądź "Uwaga! Zagrożenie azbestem – krokidolitem"
- Przy pracach elewacyjnych powinny być stosowane odpowiednie kurtyny zasłaniające fasadę obiektu, aż do gruntu, a teren wokół objęty kurtyną, powinien być wyłożony grubą folią, dla łatwego oczyszczania po każdej zmianie roboczej.

Wszystkie prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest należy prowadzić w taki sposób aby uniemożliwić emisję azbestu do środowiska oraz zminimalizować pylenie.

Aby to osiągnąć:

- Wyroby azbestowe przed ich usunięciem powinny być nawilżone wodą i utrzymywane w stanie wilgotnym przez cały czas pracy.
- Wyroby (płyty, kształtki, rury) należy demontować w całości, w miarę możliwości unikając destrukcji mechanicznej.
- Do prac należy używać narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych narzędzi mechanicznych wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze.
- W przypadku występowania stężeń pyłu azbestu przekraczających dopuszczalne wartości dla miejsca pracy należy prowadzić kontrolny monitoring powietrza.
- Codziennie zabezpieczać zdemontowane wyroby i odpady zawierające azbest i magazynować je na wyznaczonym i zabezpieczonym miejscu.
 - usunięte wyroby azbestowe ($>1000 \text{ kg/m}^3$ tj. płyty i części płyt azbestowo-cementowych) należy pakować w folię polietylenową o grubości nie mniejszej niż 2 mm
 - przed opakowaniem pyłu azbestowe, wyroby i odpady wyrobów azbestowych miękkich ($<1000 \text{ kg/m}^3$) należy zestalić przy użyciu cementu
 - opakowania z odpadami powinny być szczelnie zamknięte i oznakowane w sposób trwały. Wzór oznakowania wyrobów i odpadów zawierających azbest stanowi załącznik nr 4 do opracowania.

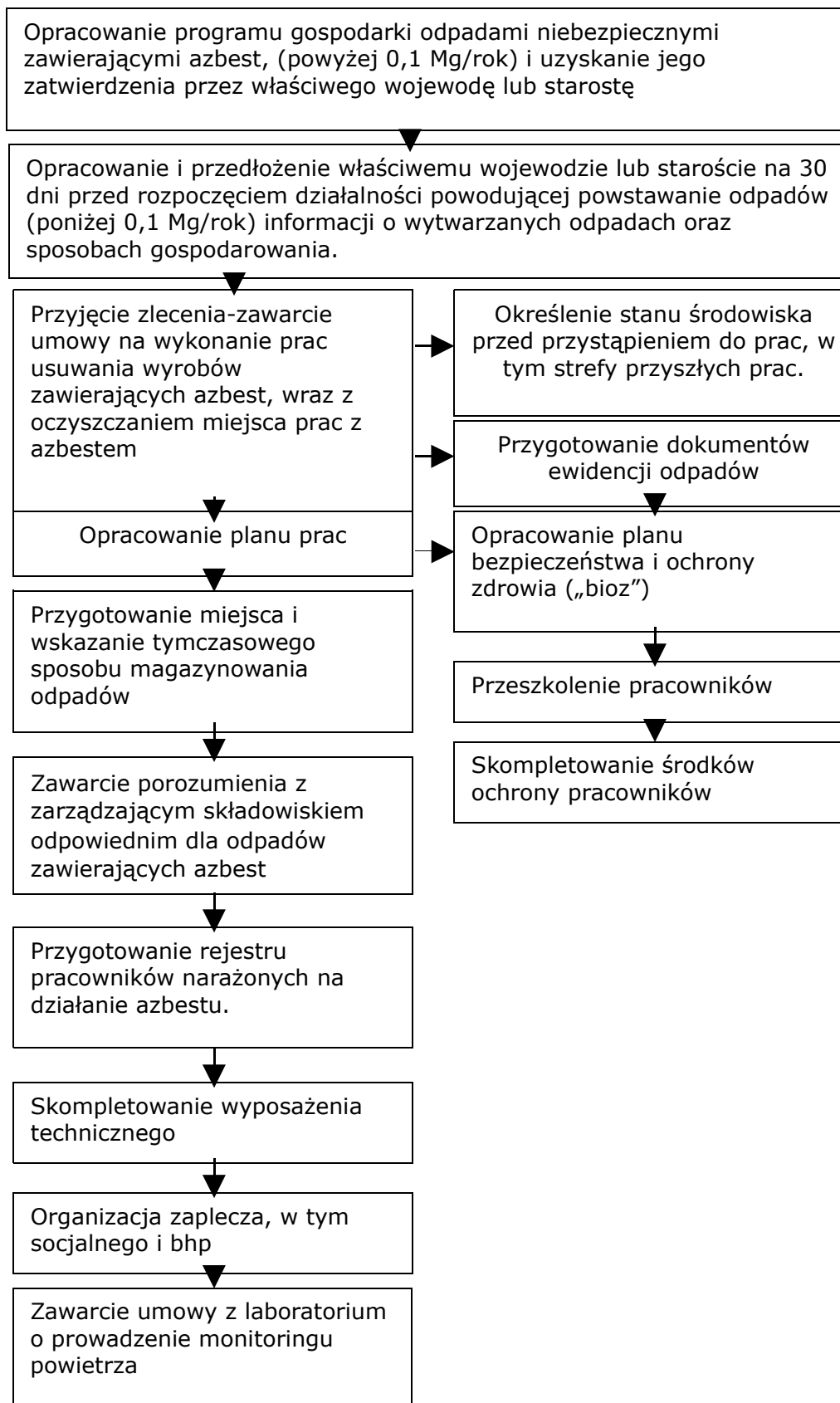
Po zakończeniu prac polegających na demontażu elementów azbestowych należy oczyścić teren robót i jego otoczenie. Prace porządkowe należy wykonywać starannie stosując metody uniemożliwiające emisję pyłu azbestu do środowiska /przez zastosowanie urządzeń filtracyjno-wentylacyjnych z wysokoskutecznym filtrem lub na mokro/.

Po wykonaniu prac wykonawca jest zobowiązany do przedstawienia zleceniodawcy /właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości/ pisemnego oświadczenia stwierdzającego prawidłowość wykonania prac.

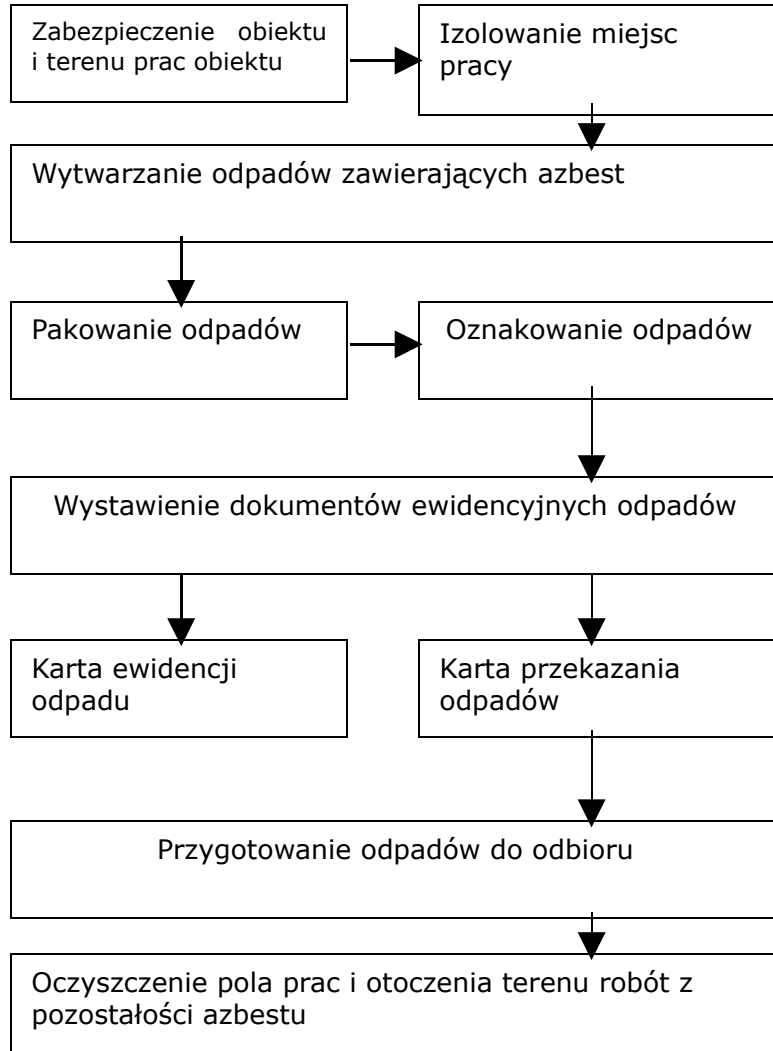
W przypadku, kiedy przedmiotem prac były wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m^3 lub wyroby mocno uszkodzone i zniszczone lub prace obejmowały wyroby zawierające azbest krokidolit lub prowadzone były w pomieszczeniach zamkniętych, wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia wyników badania powietrza, przeprowadzonego przez uprawnione do tego laboratorium lub instytucję.

Przedstawienie zagadnień w formie schematycznej /źródło: www.mgip.gov.pl/

POSTĘPOWANIE PRZY PRACACH PRZYGOTOWAWCZYCH DO USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST.

PRACE POLEGAJĄCE NA USUWANIU WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST, WYTWARZANIU ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH, WRAZ Z OCZYSZCZANIEM OBIEKTU, TERENU, INSTALACJI Z AZBESTU.

3.3 Transport odpadów zawierających azbest

Przedsiębiorca, który prowadzi działalność w zakresie transportu odpadów jest obowiązany uzyskać zezwolenie na prowadzenie tej działalności. Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów wydaje starosta.

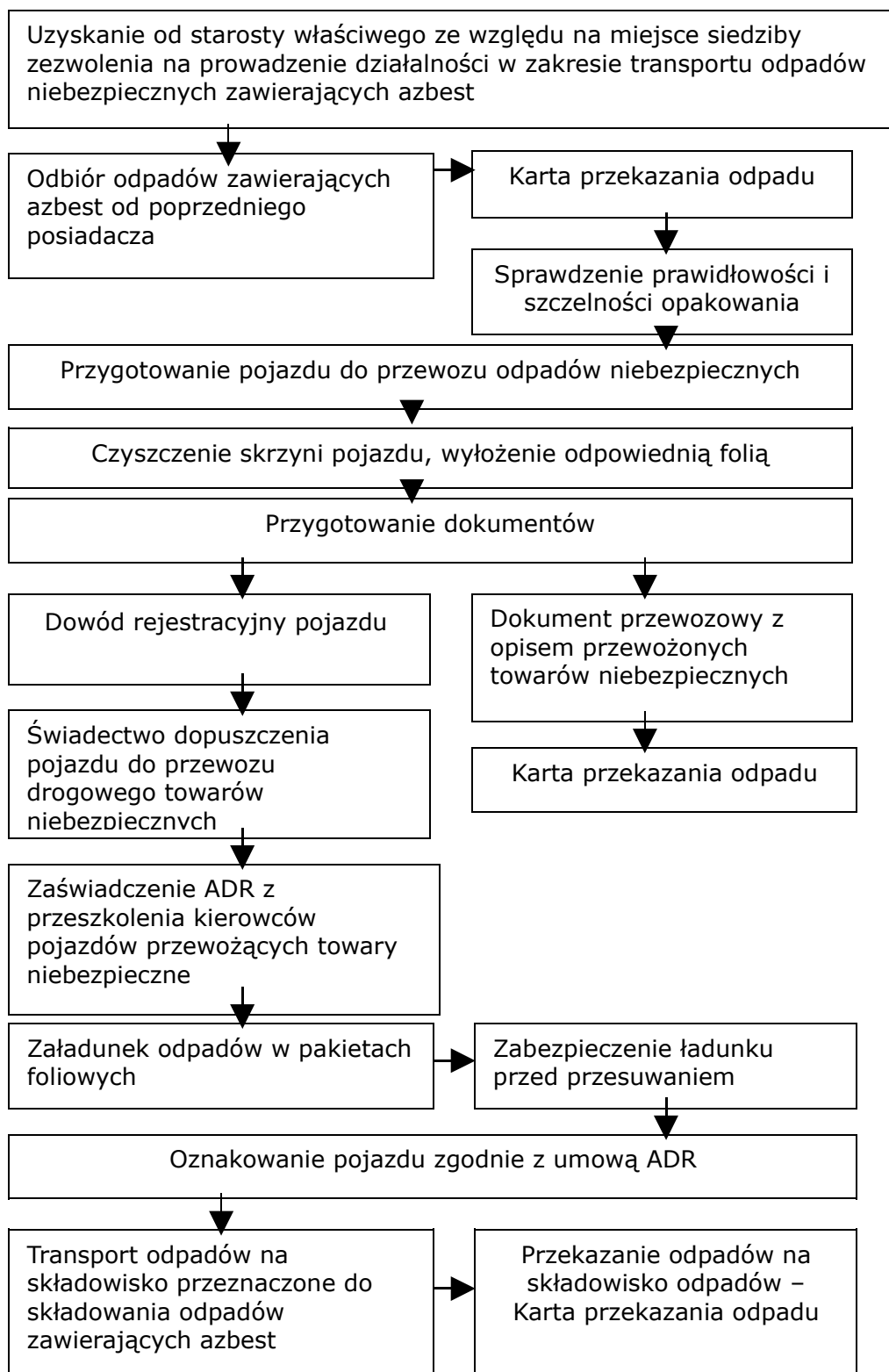
Transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, należy prowadzić z zachowaniem przepisów dotyczących transportu towarów niebezpiecznych spełniając określone w tych przepisach kryteria klasyfikacyjne.

Do przedsiębiorcy prowadzącego działalność wyłącznie w zakresie ich transportu na składowisko należy :

- posiadanie karty przekazania odpadu z potwierdzeniem przejęcia odpadu,
- posiadanie dokumentu przewozowego z opisem towarów (odpadów) niebezpiecznych,
- posiadanie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu odpadów niebezpiecznych,
- posiadanie przez kierowcę zaświadczenia ADR o ukończeniu kursu doszkalającego dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne,
- oznakowanie pojazdu odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi,
- utrzymanie czystości skrzyni ładunkowej pojazdu,
- sprawdzenie stanu opakowań i ich oznakowanie literą „a”,
- sprawdzenie umocowania sztuk przesyłki z odpadami w pojeździe.

Odpady niebezpieczne zawierające azbest transportowane są na składowisko przeznaczone do składowania tego typu odpadów. Tam następuje ich przekazanie następnemu posiadaczowi odpadów – zarządzającemu składowiskiem i potwierdzenie tego faktu na karcie przekazania odpadu.

PRZYGOTOWANIE I TRANSPORT ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

3.4 Składowanie odpadów zawierających azbest

Odpady zawierające azbest, pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej, oznaczone w katalogu odpadów kodami 170601* i 170605* mogą być składowane na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, przeznaczonych do wyłącznego składowania tych odpadów. Zarządzający składowiskiem przejmuje odpady potwierdzając ten fakt na karcie przekazania odpadu.

Prace związane z deponowaniem odpadów zawierających azbest należy prowadzić w sposób zabezpieczający przed emisją pyłu azbestowego do powietrza, a podstawowym zadaniem jest niedopuszczenie do rozszczelnienia opakowań. Warstwa zdeponowanych odpadów powinna być zabezpieczona przed uszkodzeniem opakowań przez przykrycie folią lub warstwą gruntu o grubości 5 cm. Niedopuszczalne jest kompaktowanie odpadów zawierających azbest, ani poruszanie się pojazdów mechanicznych po powierzchni składowanych odpadów.

zarządzający składowiskiem zobowiązany jest do prowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów zgodnie z katalogiem odpadów przy wykorzystaniu karty ewidencji odpadu oraz karty przekazania odpadów.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego są trzy składowiska przyjmujące odpady azbestowe

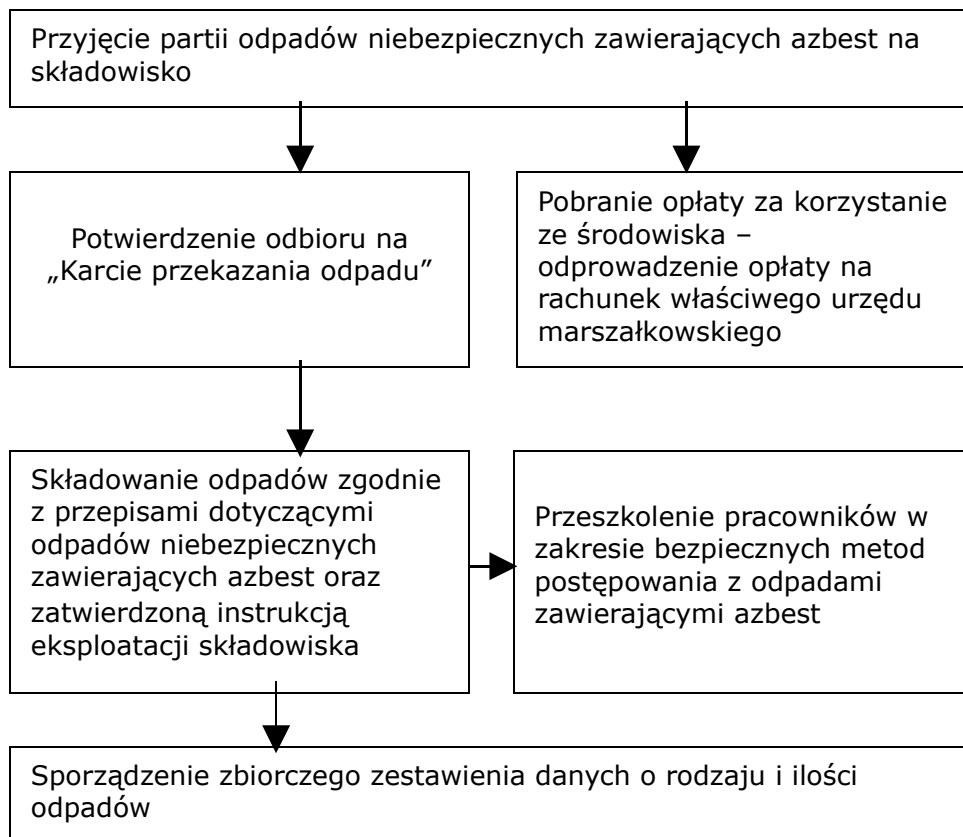
- składowisko odpadów w m. Dalsze 36 gm. Myślibórz, zarządzane przez EKO-MYŚL Sp.z o.o. w Myśliborzu, ul. 1-go Maja 19
- składowisko odpadów w Sianowie, zarządzane przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp.z o.o w Koszalinie, ul. Reczna 14
- składowisko odpadów w Marianowie ul. Jeziorna 15, zarządzane przez Przedsiębiorstwo EKOMAR Spółka z o.o. */azbest składowany jest po przekształceniu w procesie zestalania pod kodem 190306/*

W roku 2007 planuje się wydzielenie kwatery do składowania odpadów azbestowych w użytkowanym od 2005 r. Zakładzie Gospodarki i Utylizacji Odpadów w miejscowości Leszczyn-Kalina gm. Rymań.

Zgodnie z art.9 ust.2 ustawy o odpadach, odpady, które nie mogą być unieszkodliwiane w miejscu powstawania, powinny być przekazane do unieszkodliwiania do najbliższej położonych miejsc.

Przedstawienie zagadnień w formie schematycznej /źródło: www.mgip.gov.pl/

SKŁADOWANIE ODPADÓW NA SKŁADOWISKACH LUB W WYDZIELONYCH KWATERACH PRZEZNACZONYCH DO WYŁĄCZNEGO SKŁADOWANIA ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

4. Gospodarowanie wyrobami i odpadami zawierającymi azbest w powiecie kołobrzeskim

4.1 Charakterystyka powiatu kołobrzeskiego

Powiat kołobrzeski leży w północno-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Powiat od wschodu graniczy z powiatem Koszalin, od południa z powiatem Białogard, od zachodu z powiatem gryfickim, a od północy z morzem Bałtyckim. W skład powiatu wchodzi siedem gmin, w tym jedna miejska (Kołobrzeg). Pozostałe gminy tworzące powiat to: Dygowo, Ustronie Morskie, Rymań, Siemyśl, Gościno i gmina Kołobrzeg.

Szczegółowe granice poszczególnych gmin przedstawiono na rysunku poniżej.

MAPA POWIATU

Rys. Powiat kołobrzeski z podziałem na gminy

W 124 miejscowościach wiejskich i mieście Kołobrzegu mieszka ok. 77 000 osób z których 62% to mieszkańcy Kołobrzegu. W powiecie gęstość zaludnienia na 1 km² wynosi 108 osób i jest wysokie w porównaniu z gęstością zaludnienia w województwie zachodniopomorskim, która wynosi 76 osób na 1 km². Najmniejszy wskaźnik zaludnienia ma gmina Rymań. Głównym źródłem utrzymania ludności jest praca w handlu i usługach oraz rolnictwie. Na terenie powiatu działają placówki kulturalne, szkoły wyższe, średnie i podstawowe oraz inne instytucje użyteczności publicznej. Kołobrzeg posiada port handlowy, rybacki, pasażerski i jachtowy.

Podstawowymi dziedzinami gospodarki powiatu są: przetwórstwo rybne, turystyka, gospodarka morska, lecznictwo uzdrowiskowe, przemysł rolno-spożywczy i rolnictwo.

4.2 Wyroby zawierające azbest w powiecie kołobrzeskim

Powiat kołobrzeski posiada zatwierdzony uchwałą Rady Powiatu w Kołobrzegu nr VIII/68/2003 z dnia 20 grudnia 2003 r Powiatowy program ochrony środowiska wraz z będącym jego częścią planem gospodarki odpadami.

W Powiatowym planie gospodarki odpadami oszacowano, z uwagi na brak inwentaryzacji, ilość znajdujących się na terenie powiatu wyrobów zawierających azbest w oparciu o przyjęty w 2001 r. przez rząd „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terenie Polski” oraz o dane zawarte w „Planie gospodarki odpadami dla województwa zachodniopomorskiego”

W „Planie gospodarki odpadami dla województwa zachodniopomorskiego” podano, że ogólną ilość wyrobów zawierających azbest w obiektach zabudowanych według stanu na rok 2000 określono na 528,670 Mg, co stanowi około 3,4 % szacunkowej ilości wyrobów zawierających azbest w kraju.

Ilość odpadów zawierających azbest na terenie powiatu oszacowano w oparciu o ilość tych odpadów w województwie – proporcjonalnie do ilości mieszkańców w powiecie. Ilość ta wynosi ok. 23,811 Mg.

Wyszczególnienie	Lata		
	2003-2012	2013-2022	2023-2032
Województwo zachodniopomorskie	151,146 m ³	172,732 m ³	107,957 m ³
Powiat kołobrzeski	6,938 m ³	8,140 m ³	5,288 m ³

Tabela nr 2 Szacunkowe ilości odpadów azbestowych wymagających składowania.

Źródło: Na podstawie „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terenie Polski”.

W powiecie kołobrzeskim, z uwagi na charakter tego obszaru, powstawać będą odpady zawierające azbest przede wszystkim związane z budownictwem – głównie różnego rodzaju płyty azbestowo-cementowe wykorzystywane do pokryć połaci dachowych oraz elewacji budynków.

4.2.1 Inwentaryzacja wyrobów azbestowych w gminach na terenie powiatu kołobrzeskiego

Gminy na terenie powiatu kołobrzeskiego posiadają zatwierdzone uchwałami Rady Gmin Programy Ochrony Środowiska i Plany Gospodarki Odpadami. Jednakże problematyka wyrobów i odpadów zawierających azbest została potraktowana bardzo ogólnie.

Poniżej przedstawiono inwentaryzację wyrobów azbestowych w poszczególnych gminach sporządzoną w oparciu o informacje przedłożone do Urzędów Gmin zgodnie z wytycznymi rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. W sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbesu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest /Dz.U.Nr 192 poz.1876/, z których wynika, iż:

- Właściciel, zarządca lub użytkownik miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest, przedkłada i corocznie aktualizuje /w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku/ Wojewodzie informację - wynik inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest – wg. załącznika nr 2 do niniejszego opracowania
- Osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami przedkładają informację odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.

Należy mieć na uwadze, iż inwentaryzacje te zawierają informacje niepełne i nie przedstawiają rzeczywistej sytuacji pod względem ilości występowania wyrobów azbestowych w powiecie.

Lp.	Gmina	Ilość azbestu
1.	Miasto Kołobrzeg	67 974 m ² 3 036 mb
2.	Gmina Kołobrzeg	101 884 m ² 1 700 mb
3.	Gmina Ustronie Morskie	20 840
4.	Gmina Dygowo	35 079 m ²
5.	Gmina Rymań	28 180 m ²
6.	Gmina Siemyśl	64 458 m ²
7.	Gmina Gościno	72 370 m ²

Tabela nr 3 Ilość wyrobów azbestowych w poszczególnych gminach

źródło: Informacje z Urzędów Gmin

MIASTO KOŁOBRZEG

Lp.	Lokalizacja	Rodzaj wyrobu	Ilość	St. pilności	Suma pkt.
1.	ul. Ratuszowa nr 4,5,6 <i>budynek mieszkalny</i>	Elewacja płyty płaskie azbestowo - cement	4718m ²	1	75
2.	ul. Łopuskiego 30-32 <i>budynek mieszkalny</i>	Elewacja płyty płaskie azbestowo - cement	3420m ²	1	105
3.	ul. Giełdowa nr 9,10,11 <i>budynek mieszkalny</i>	Elewacja płyty płaskie azbestowo - cement	4300m ²	1	105
4.	ul. Wschodnia nr 19-29 <i>budynek mieszkalny</i>	Elewacja płyty płaskie azbestowo - cement	11300m ²	1	105
5.	ul. Wschodnia nr 5 -17 <i>budynek mieszkalny</i>	Elewacja płyty płaskie azbestowo - cement	11605m ²	1	85
6.	ul. Wylotowa nr 87 <i>budynek mieszkalny</i>	Pokrycie dachowe płyty faliste	871,2m ²	3	25
7.	ul. 1-go Maja 1A <i>budynek mieszkalny</i>	Płyty faliste azbestowo-cement	420m ²	3	25
8.	ul. 1-go Maja <i>budynek mieszkalny</i>	Płyty faliste azbestowo-cement	420m ²	3	25
9.	ul. Bzów	Rury i złącza azbestowo-cementowe	80 m	3	20
10.	ul. Akacyjowa	Rury azbestowo-cementowe	90 m	3	20
11.	ul. Świerkowa	Rury azbestowo-cementowe	150 m	3	20
12.	ul. Klonowa	Rury i złącza azbestowo-cementowe	150 m	3	20
13.	ul. Węgorzowa	Rury azbestowo-cementowe	100 m	3	20
14.	ul. Złota 11 a-c <i>budynek mieszkalny</i>	Elewacja płyty płaskie azbest-cem, -rury i złącza azbest-cem	2600 m ² 90 m	2 2	40 40
15.	ul. Kupiecka 6 -16 <i>budynek mieszkalny</i>	-Elewacja płyty płaskie azbest-cem, -rury i złącza azbest-cem	5000m ² 180 m	2 2	55 40
16.	ul. Kupiecka 2-4 <i>budynek mieszkalny</i>	-Elewacja płyty płaskie azbest-cem -rury i złącza azbest-cem	1000 m ² 30 m	2 2	55 40
17.	ul. Budowlana 8 -12 <i>budynek mieszkalny</i>	- Elewacja płyty płaskie azbest-cem -rury i złącza azbest-cem	2600 m ² 90 m	2 3	55 30
18.	ul. Budowlana 7 - 25 <i>budynek mieszkalny</i>	-Elewacja płyty płaskie azbest-cem, -rury i złącza azbest-cem	8000 m ² 300 m	2 2	55 40
19.	ul. Wąska 2 - 20 <i>budynek mieszkalny</i>	-Elewacja płyty płaskie azbest-cem, -rury i złącza azbest-cem	8000 m ² 300 m	2 3	55 30
20.	ul. Giełdowa 5 - 7 <i>budynek mieszkalny</i>	-Elewacja płyty płaskie azbest-cem -rury i złącza azbest-cem	2600 m ² 90 m	2 3	55 30
21.	ul. Zygmuntowska 17 a, b <i>budynek mieszkalny</i>	-Elewacja płyty płaskie azbest-cem -rury i złącza azbest-cem	1000 m ² 60	2 2	55 40

Lp.	Lokalizacja	Rodzaj wyrobu	Ilość	St. pilności	Suma pkt.
22.	ul.Chodkiewicza 16 a-d <i>budynek mieszkalny</i>	Rury azbestowo-cementowe - zsyp	66 m	3	20
23.	ul.Chodkiewicza 24 a, b <i>budynek mieszkalny</i>	Rury azbestowo-cementowe - zsyp	60m	3	10
24.	ul.Chodkiewicza 26a, b <i>budynek mieszkalny</i>	Rury azbestowo-cementowe - zsyp	60 m	3	20
25.	ul. Chodkiewicza 28 a, b <i>budynek mieszkalny</i>	Rury azbestowo-cementowe - zsyp	60 m	3	20
26.	ul.Myśliwska 15-17 <i>budynek mieszkalny</i>	Rury azbestowo-cementowe - zsyp	60 m	3	20
27.	ul. Myśliwska 19-21 <i>budynek mieszkalny</i>	Rury azbestowo-cementowe - zsyp	60 m	3	20
28.	ul. Złota 1 -10 <i>budynek mieszkalny</i>	Rury azbestowo-cementowe - zsyp	300 m	3	20
29.	ul.Zygmuntowska 40 a, b <i>budynek mieszkalny</i>	Rury azbestowo-cementowe - zsyp	60 m	3	30
30.	ul.Zygmuntowska 15 a,b <i>budynek mieszkalny</i>	Rury azbestowo-cementowe - zsyp	60 m	3	30
31.	ul. Zygmuntowska 16 a,b <i>budynek mieszkalny</i>	Rury azbestowo-cementowe - zsyp	60 m	3	20
32.	ul.Zygmuntowska 29a,b <i>budynek mieszkalny</i>	Rury azbestowo-cementowe - zsyp	60 m	3	20
33.	ul. Sienkiewicza 29 <i>budynek mieszkalny</i>	Pokrycia dachowe płyty faliste	120m ²	1	75
34.	ul. Wierzbowa	Rury i złącza azbestowo-cementowe	70 m	3	20
35.	ul. Wierzbowa	Rury i złącza azbestowo-cementowe	100 m	3	35
36.	ul. Radomska	Rury i złącza azbestowo-cementowe	50 m	3	20
37.	Bogucino	Rury i złącza azbestowo-cementowe	200 m	3	20

Tabela nr 4 Wykaz nieruchomości zawierających azbest w granicach administracyjnych miasta Kołobrzeg
Źródło: Informacje z Urzędu Miasta Kołobrzeg

GMINA KOŁOBRZEG

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Powierzchnia m²/ ilość (miejsc występowania)
1.	BOGUCINO	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	4370 /23
2.	DRZONOWO	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	13926 /brak danych
3.	DŹWIRZYNO	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	1960 /7
4.	GŁOWACZEWO	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	7923 / 14
5.	KARCINO	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	28167 / 59
6.	KORZYSTNO	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	3210 / 12
7.	KĄDZIELNO	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	2500 / 15
8.	NOWOGARDEK	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	3961 / 15
9.	ZIELENIEWO	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	3747 / 22
10.	SAMOWO	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	150 / 1
11.	STRAMNICA	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	1000 / 10
12.	PRZEĆMINO	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	12500 / 25
13.	SARBIA	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	1800 / 9
14.	NOWY BOREK	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	1000 / 6
15.	STARY BOREK	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	1300 / 6
16.	BUDZISTOWO	-Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych -rurociągi doprowadzające wodę do miejscowości	3320 / 8 1700 m
17.	NIEKANIN	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	3100 / 18
18.	BOGUSŁAWIEC	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	7150 / 17

*Tabela nr 5 Wykaz miejscowości w gminie Kołobrzeg , w których występują wyroby zawierające azbest
Źródło: Informacje z Urzędu Gminy Kołobrzeg*

GMINA DYGOWO

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Powierzchnia m²/ ilość (miejsc występowania)
1.	DYGOWO	- Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych - sieć wodociągowa	- / 69
2.	DĘBOGARD	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	2130 / 16
3.	STOJKOWO	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	18730 / 30
4.	GAŚKOWO	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	8359 / 40
5.	ŚWIELUBIE	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	1 340 / 12
6.	PUSTARY	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	- / 25
7.	WŁOŚCIBÓRZ	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	- /36
8.	PIOTROWICE	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	- / 56
9.	CZERNIN	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	- / 63
10.	STRAMNICZKA	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	- / 12
11.	BARDY	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	- / 58
12.	MIECHĘCINO	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	- / 38
13.	JAZY, JAŻDZE	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	4520 / 48
14.	WRZOSOWO	- Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych - sieć wodociągowa	- / 62
15.	SKOCZÓW	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	- / 57
16.	SKOCZÓW	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	- / 42
17.	KŁOPOTOWO	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	- / 46

Tabela nr 6 Wykaz miejscowości w gminie Dygowo, w których występują wyroby zawierające azbest
Źródło: Informacje z Urzędu Gminy Dygowo

GMINA GOŚCINO

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Powierzchnia m ²
1.	Sołectwo Gościno	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	14908
2.	Sołectwo Dargocice	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	3783
3.	Sołectwo Ząbrowo	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	2865
4.	Sołectwo Pobłocie Małe	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	1140
5.	Sołectwo Myślino	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	3774
6.	Sołectwo Ramlewo	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	6332
7.	Sołectwo Karkowo	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	2500
8.	Sołectwo Wartkowo	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	4028
9.	Sołectwo Robuń	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	8724
10.	Sołectwo Pławęcın	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	11733
11.	Sołectwo Mołtowo	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	6616
12.	Sołectwo Ołużna	- Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych - sieć wodna	5967 2 km Ø 150 mm
13.	Kamica i Ramlewo	Sieć wodna	1,5 km Ø 70 mm

Tabela nr 7 Wykaz miejscowości w gminie Gościno, w których występują wyroby zawierające azbest
Źródło: Informacje z Urzędu Gminy Gościno

GMINA SIEMYŚL

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Powierzchnia m²
1.	Sołectwo Świecie Kołobrzeskie	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	5673
2.	Sołectwo Morow	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	3526
3.	Sołectwo Nieżyn	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	7100
4.	Sołectwo Siemyśl	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	18958
5.	Sołectwo Unieradz	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	4959
6.	Sołectwo Byszewo	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	6860
7.	Sołectwo Niemierze	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	3486
8.	Sołectwo Charzyno	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	9730
9.	Sołectwo Trzynik	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	4166

Tabela nr 8 Wykaz miejscowości w gminie Siemyśl, w których występują wyroby zawierające azbest
Źródło: Informacje z Urzędu Gminy Siemyśl

GMINA USTRONIE MORSKIE

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Powierzchnia m²
1.	Ustronie Morskie	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	2320
2.	Sianożęty	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	660
3.	Rusowo	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	9750
4.	Kukinia	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	5300
5.	Kukinka	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	1950
6.	Wieniotowo	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	500
7.	Bagicz	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	160

Tabela nr 9 Wykaz miejscowości w gminie Ustronie Morskie, w których występują wyroby zawierające azbest

Źródło: Informacje z Urzędu Gminy Ustronie Morskie

GMINA RYMAŃ

Lp.	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Powierzchnia m²
1.	Obręb Rymań	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	5200
2.	Obręb Rzesznikowo	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	10800
3.	Obręb Leszczyn	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	1800
4.	Obręb Starnin	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	1210
5.	Obręb Dębicz	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	820
6.	Obręb Jarkowo	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	4200
7.	Obręb Kinowo	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	600
8.	Obręb Gorawino	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	1910
9.	Obręb Drozdowo	Płyty pokryciowe – elewacyjne i dachowe w budynkach mieszkalnych i gospodarczych	1640

*Tabela nr 9 Wykaz miejscowości w gminie Rymań, w których występują wyroby zawierające azbest
Źródło: Informacje z Urzędu Gminy Gościno*

4.3. Wykaz podmiotów posiadających decyzje zatwierdzające program gospodarki odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest – upoważniające do prowadzenia prac remontowo-budowlanych związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu kołobrzeskiego

stan na 1 grudnia 2006 r.

1. PRTiA TERMOEXPERT
ul. Żurawia 24/7
00 – 515 Warszawa
2. Centrum Gospodarki Odpadami, Azbestu i Recyklingu "CARO"
ul. Zamoyskiego 51
22 – 400 Zamość
3. POPH "BUDMAR"
Na Skarpie 17
75 – 343 Koszalin
4. PHU "JUKO"
Szczukowski Jerzy
ul. Zamurowa 8
97 – 300 Piotrków Trybunalski
5. Ramid – Mirosław Dec
Al. Kowalskiego 1/54
03 – 288 Warszawa
6. Zakład Ogólnobudowlany KOZBUD
Lubuszan 41 A
76 – 004 Sianów
7. PPHU "EKO-MIX"
ul. Grabczyńska 163
50 – 950 Wrocław
8. Zakład Remontowo-Budowlany "Ambroży" Sp.J.
ul. Meissnera 1/3
03 – 982 Warszawa
9. Przedsiębiorstwo Instalacyjno-Budowlane
Sanit – Bud
ul. Armii Wojska Polskiego 28E/1
78 – 100 Kołobrzeg
10. Marcin Murzyn
MAXMED Zakład Usługowo – Handlowy
ul. Źródlana 4
84 – 230 Rumia
11. "ALBEKO" Sp.J.
gm. Skrwilno
87 – 510 Kotłowy
12. Transport – Metalurgia Sp. z o.o.
ul. Reymonta 62
97 – 500 Radomsko
13. E-PIK Usługi Ekologiczne Sp. z o.o.
ul. Grunwaldzka 269/1
60 – 179 Poznań
14. Przedsiębiorstwo Budowlano – Usługowe "LECHBUD" Sp. z o.o.
ul. Andrzeja Strugo 82 b
70 – 777 Szczecin

- 15.KASTOR Tomasz Janiszewski
Kolonja 19 B/2
67 – 321 Leszno
16. AMTrans progres Sp. z o.o.
ul. Sarmacka 7
61 – 619 Poznań
- 17.ALGADER-HOFMAN Sp. z o.o.
ul. Wólczyńska 133
01 – 919 Warszawa
- 18.Wilkocki Przedsiębiorstwo Budowlane
ul. Spiska 22
71 – 042 Szczecin
/teren miasta Kołobrzeg/
- 19.BSC EKOPAL S.J.
ul. Smolańska 3
70 – 026 Szczecin
- 20.Przedsiębiorstwo Handlowo-Uslugowe "DELTA"
Tomasz Wysocki
ul. Szyprów 12
75 – 207 Koszalin
/teren miasta Kołobrzeg/
- 21.PPHU Abba Ekomed Sp. z o.o.
ul. Poznańska 152
87 – 100 Toruń
22. PORTKA Sp. z o.o.
ul. VI Dywizji Piechoty 60
78 – 100 Kołobrzeg
- 23.Sintac-Polska Sp. z o.o.
ul. Żegańska 1
04 – 713 Warszawa - Międzylesie
- 24.Arkadis Ekokonrem
ul. Tarnogajska 18
50 – 512 Wrocław
- 25.Przedsiębiorstwo Usługowo Produkcyjne "WAKRO"
ul. Grudziądzka 48/1
82 – 500 Kwidzyn
/teren miasta Kołobrzeg/
- 26.Lind Sp. z o.o.
Kędrzyno 24
78 – 133 Drzonowo
/teren gminy Siemysł/

4.4 Koszty usuwania azbestu z terenu powiatu kołobrzeskiego

Pod pojęciem usunięcie azbestu rozumie się demontaż, transport oraz składowanie.

W "Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski" koszt usuwania wyrobów zawierających azbest według cen w 2000 r. oszacowano na ok. 47 miliardów złotych.

Szacunkowy koszt usunięcia wyrobów azbestowych z powiatu kołobrzeskiego

- Ilość wyrobów zawierających azbest występujących na terenie powiatu – **ok. 392 700 m²**
z tego ok. 60 000 m² to elewacje - płyty płaskie azbestowo - cementowe znajdujące się na budynkach wielokondygnacyjnych /ok. 16,5 %/
- Średni koszt usunięcia 1 m² płyty azbestowo - cementowej – według uśrednionych danych z szeregu firm wykonawczych na dzień 30 listopada 2006 r. - **26 zł**
- średni koszt usunięcia usunięcia 1 m² płyty azbestowo - cementowej z budynku wielokondygnacyjnego według uśrednionych danych z szeregu firm wykonawczych na dzień 30 listopada 2006 r. - **50 zł**
- Szacunkowy koszt usunięcia wyrobów zawierających azbest z powiatu – **11 650 200 zł**

5. Możliwości pozyskania środków finansowych na działania związane z usuwaniem azbestu

Usuwanie wyrobów zawierających azbest, szczególnie elementów budowlanych jest kosztowne i wymaga odpowiednich nakładów finansowych. Konieczne jest zatem pozyskiwanie jak największego wsparcia finansowego dla wszystkich inicjatyw związanych z usuwaniem wyrobów i odpadów zawierających azbest.

1. Środki finansowe z Unii Europejskiej można uzyskać w ramach:

1.1 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2007-2013 /RPO/

RPO będzie współfinansowany z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego /propozycje Komisji Europejskiej dotyczące finansowania programów operacyjnych w kolejnej perspektywie finansowej zakładają, że programy będą jednofunduszowe, tzn. finansowane tylko z jednego Funduszu Strukturalnego. Jeżeli propozycja ta zostanie przyjęta przez państwa członkowskie UE, oznaczać to będzie, że RPO będzie finansowany wyłącznie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego/. Uzupełnieniem tych środków będzie wkład krajowy – publiczny oraz prywatny.

Z ogólnej sumy 21,6 mld EUR przeznaczonych na realizację 16 Regionalnych Programów Operacyjnych na województwo zachodniopomorskie przypaść może 5,31 % ogółu środków tj. 1 147,2 mln EUR.

Aktualnie w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie prowadzone są prace mające na celu uszczegółowienie zapisów zawartych w tym programie.

Przewiduje się, że fundusze na usuwanie azbestu można będzie uzyskać w ramach działania osi priorytetowej nr 7 pn. "Rozwój funkcji metropolitalnych"

Rodzaje potencjalnych beneficjentów

- Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia.
- Jednostki organizacyjne jst.
- Podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych (Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r., Dz.U. z 2004 r. Nr 19, poz. 177 z późn. z.), wykonujące usługi użyteczności publicznej na podstawie umowy z jednostką samorządu terytorialnego.

- Organizacje pozarządowe.
- Szkoły wyższe.
- Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe.
- Towarzystwa Budownictwa Społecznego.
- Podmioty działające na podstawie ustawy o Partnerstwie Publiczno-Prywatnym z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz.U. nr 169, poz. 1420)
- Organy administracji rządowej.
- Jednostki sektora finansów publicznych (pozostałe).
- Partnerstwa ww. podmiotów.

1.2 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013

Program będzie realizowany w latach 2007 – 2013 na terenie całego kraju. Podstawą realizacji założeń strategicznych programu, opisanych w Krajowym Planie Strategicznym Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, będą działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w ramach czterech osi priorytetowych. Wszystkie te działania będą współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz ze środków krajowych przeznaczonych na ten cel w ustawie budżetowej.

Przewiduje się, iż środki na usuwanie azbestu można będzie pozyskać w ramach działania osi 3 pn. „Odnowa i rozwój wsi”.

Beneficjentami mogą być:

- gminy,
- instytucje kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego,
- kościół lub związek wyznaniowy,
- organizacja pozarządowa.

Pomoc ma formę zwrotu części kosztów kwalifikowanych projektu. Maksymalna wysokość pomocy na realizację projektów w jednej miejscowości wynosi 500 tys. zł. w okresie realizacji Programu. Poziom pomocy wynosi maksymalnie 75 % kosztów kwalifikowalnych projektu.

2. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

Ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej /WFOŚiGW/ można uzyskać pożyczki, dotacje i dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów udzielanych.

W przypadku pożyczek udzielanych na inwestycje związane z zagospodarowaniem i

unieszkodliwianiem odpadów, wysokość oprocentowania w stosunku rocznym wynosi 0,3 stopy redyskontowej weksli, lecz nie mniej niż 2% /dana z *października 2006 r.*/ Udzielana pożyczka nie może przekroczyć 50 % kosztów rzeczywistych zadania.

Pożyczka udzielona przez WFOŚiGW w Szczecinie może być częściowo umorzona. Z WFOŚiGW w Szczecinie może być przyznana również dotacja na usuwanie azbestu jeżeli zadanie jest realizowane przez:

- samorządy terytorialne,
- celowe związki oraz stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
- komunalne jednostki organizacyjne,
- podmioty mające status organizacji pożytku publicznego.

Wysokość dotacji nie może przekroczyć 50 % kosztów rzeczywistych zadania.

3. Powiatowy i Gminne Fundusze Ochrony Środowiska: powinny corocznie zabezpieczać określoną pulę pieniężną w celu przeznaczenia na dotację inwestycji związanych z usuwaniem azbestu. Ta forma pomocy powinna być przeznaczona dla najuboższych właścicieli budynków, którzy nie mają możliwości pozyskania funduszy z innych źródeł.

W Powiatowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej corocznie zabezpieczana będzie kwota z przeznaczeniem na dotacje inwestycji związanych z demontażem pokryć dachowych zawierających elementy azbestowe. Na rok 2007 wystąpiono z wnioskiem do Zarządu Powiatu Kołobrzeskiego o zabezpieczenie kwoty 35 000 zł /trzydzieści pięć tysięcy zł/. Ta forma pomocy przeznaczona będzie dla osób fizycznych zamieszkałych w powiecie kołobrzeskim, gdyż osoby fizyczne nie mają możliwości pozyskania funduszy z innych źródeł. Wielkość dotacji zależna będzie od funduszy przyznanych na dany rok i będzie stanowiła określony % kosztów rzeczywistych zadania. Podstawą uzyskania dotacji będzie wniosek wraz z oceną stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest /która stanowi załącznik nr 1 do niniejszego opracowania/. Termin składania wniosków oraz warunki przyznawania dotacji będą podane do publicznej wiadomości.

6. Harmonogram zadań do realizacji w ramach „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terenie powiatu kołobrzeskiego na lata 2007 - 2013”

Zadanie	Rola samorządu powiatu	Termin realizacji
Szczegółowe zinventaryzowanie miejsc występowania wyrobów zawierających azbest poprzez wypełnienie przez właścicieli obiektów budowlanych „arkuszy oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” i złożenie ich do właściwego organu /Wójt, Wojewoda/	Na podstawie danych otrzymanych od Wójtów i Wojewody opracowanie danych liczbowych o ilości i rozmieszczeniu wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu i każdej gminy, w tym opracowanie załączników mapowych	2007
Przeprowadzenie, przez właścicieli obiektów budowlanych, oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest i określenie stopnia pilności usunięcia tych wyrobów oraz przekazanie zebranych informacji wraz z arkuszami ocen, do urzędu nadzoru budowlanego w powiecie	Podejmowanie w miarę potrzeby odpowiednich działań administracyjnych w stosunku do właścicieli lub zarządców obiektów szczególnie zagrożonych	2007 - 2013
1. określenie harmonogramu usuwania wyrobów zawierających azbest. 2. Usuwaniie wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych	- koordynacja zadań gmin w powiecie - prowadzenie szerokiej akcji informacyjnej nt. postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, sposobu ich usuwania, wpływu azbestu na organizm ludzki - wydawanie pozwoleń firmom budowlanym i transportowym - Współpraca z fundacjami i oraz organizacjami mającymi na celu wspieranie inicjatyw związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest	1. 2007 2. 2007 - 2013
Pomoc finansowa na inwestycje związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest	zabezpieczanie corocznie w powiatowym funduszu ochrony środowiska określonej kwoty przeznaczenia na dotację inwestycji związanych z usuwaniem azbestu	2007 - 2013

7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Usuwanie wyrobów zawierających azbest stanowi w ostatnich latach priorytet w walce z odpadami niebezpiecznymi ze względu na zagrożenie zdrowia ludzi i ochronę środowiska. Okres usunięcia wyrobów azbestowych na terytorium Polski określono na lata 2003 – 2032.

"Powiatowy plan gospodarki odpadami", który stanowi część "Powiatowego programu ochrony środowiska", uchwalony przez Radę Powiatu w Kołobrzegu /Uchwała nr VIII/68/2003 z dnia 20 grudnia 2003 r/ wskazuje w celach i zadaniach dla powiatu kołobrzesckiego priorytet dotyczący bezpiecznego usunięcia i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terenie powiatu kołobrzesckiego na lata 2007 - 2013” powstał w ramach działania niezbędnego do realizacji tego zadania.

Opracowanie programów usuwania azbestu stanowi jedno z zadań samorządu powiatowego określonych w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjętym przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 r.

W „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terenie powiatu kołobrzesckiego na lata 2007 – 2013” zawarto podstawowe informacje na temat azbestu, kierunkach zastosowania wyrobów azbestowych oraz jego wpływie na zdrowie człowieka. Przedstawiono szacunkowe ilości wyrobów azbestowych występujących na terenie powiatu oraz obliczono szacunkowy koszt usunięcia tych wyrobów.

„Program...” ma na celu również zapoznanie z przepisami prawnymi dotyczącymi postępowania przy użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz wynikającymi z nich procedurami aby uniknąć sytuacji np. niewłaściwego ich demontażu a tym samym zagrożenia zdrowia ludzkiego.

W „Programie...” wskazano także możliwości pozyskania środków z różnych źródeł na usuwanie wyrobów azbestowych.

Przystępując do opracowania przedmiotowego dokumentu przyjęto założenie, iż będzie on obejmował okres od 2007 do 2013 r. gdyż:

- w takim terminie obowiązują 2 programy tj.
 - Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2007-2013
 - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013
- w oparciu, o które można starać się o pozyskanie funduszu unijnych na inwestycje związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest,

- wciąż trwają prace w gminach nad dokładną inwentaryzacją miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest,
- następują zmiany w przepisach prawnych dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest ,

W opracowaniu zawarto również harmonogram najważniejszych zadań do realizacji w rozbiciu na poszczególne lata.

Po terminie obowiązywania „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terenie powiatu kołobrzeskiego na lata 2007 - 2013” zostanie poddany aktualizacji m.in o :

- obowiązujące przepisy,
- dane dotyczące ilości wyrobów azbestowych występujących na terenie powiatu kołobrzeskiego,
- możliwości pozyskania funduszy,
- harmonogram działań na kolejne lata.

Realizując wymagania „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” opracowano i rozpowszechniono zalecenia i wytyczne dotyczące postępowania z azbestem i wyrobami zawierającymi azbest, które stanowią załącznik nr 7 niniejszego dokumentu.

8. Literatura

1. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski – przyjęty przez Radę Ministrów RP w dniu 14 maja 2002 r.
2. Powiatowy plan gospodarki odpadami dla powiatu kołobrzeskiego
3. Informator o zadaniach jednostek samorządu terytorialnego dla realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” - materiał przygotowany przez Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Warszawa 2005,
4. Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2007 – 2013, Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego
5. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, projekt – Warszawa grudzień 2006 r.
6. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest /Dz.U. z 2004 r. Nr 3 poz.20 z póź.zmian./
7. Ustawa z dnia 21 kwietnia 2001 r. O odpadach /Dz.U.Nr 62 poz.628 z póź.zmian./
8. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych /Dz.U.Nr 199 poz.1671 z póź.zmian./
9. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów /Dz.U.Nr 216 poz.1824/
10. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. W sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest /Dz.U.Nr 71 poz.649/
11. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. W sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest /Dz.U.nr 192 poz.1876/
12. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy /Dz.U.Nr 217 poz.1833/
13. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy /Dz.U.Nr 280 poz.2771/
14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska /Dz.U.Nr 175 poz.1439/
15. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów /Dz.U.Nr 30 poz.213/
16. www.mgip.gov.pl.
17. www.e-azbest.pl
18. www.ciop.pl

9. ZAŁĄCZNIKI

1. załącznik nr 1 - Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest
2. załącznik nr 2 - Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania
3. załącznik nr 3 - Informacja o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone
4. załącznik nr 4 - Wzór oznakowania dla miejsc zawierających azbest lub wyroby zawierające azbest.
5. załącznik nr 5 - Wzór "Karty ewidencji odpadu"
6. załącznik nr 6 - Wzór "Karty przekazania odpadu"
7. załącznik nr 7 - Zalecenia i wytyczne – postępowanie z azbestem i wyrobami zawierającymi azbest

Załącznik nr 1

Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.

Miejsce, obiekt, urządzenie budowlane, instalacja przemysłowa.....		
Adres miejsca, obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej.....		
Pomieszczenie:.....		
Rodzaj, nazwa wyrobu ¹⁾		
Ilość wyrobów (m ² , tony) ²⁾		
Grupa, Nr Przyjęta	Wyrób – rodzaj	Ocena
Punktacja		
I Sposób zastosowania azbestu		
1.	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret).....	30
2.	Tynk zawierający azbest.....	30
3.	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. <1000kg/m ³).....	25
4.	Pozostałe wyroby z azbestem.....	10
II Rodzaj azbestu		
5.	Azbest chryzotylowy.....	5
6.	Inny azbest (np. krokidolit).....	15
III Struktura powierzchni wyrobu z azbestem		
7.	Rozluźniona (naruszona) struktura włókien.....	30
8.	Mocna struktura włókien, lecz bez albo z niewystarczającą powłoką farby zewnętrznej.....	10
9.	Pomalowana, i nieuszkodzona powłoka zewnętrzna.....	0
IV Stan zewnętrzny wyrobu z azbestem		
10.	Duże uszkodzenia. ³⁾	30
11.	Małe uszkodzenia. ⁴⁾	10
12.	Brak.....	0
V Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem		
13.	Wyrób jest przedmiotem jakiś prac.....	15
14.	Wyrób przez bezpośrednią dostępność narażony na uszkodzenia (do wysokości 2 m).....	10
15.	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne.....	10
16.	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania.....	10
17.	Wyrób narażony na działanie czynników atmosferycznych (na zewnątrz obiektu).....	10
18.	Wyrób znajduje się w zasięgu silnych ruchów powietrza.....	10
19.	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne.....	10

VI	Wykorzystanie pomieszczenia	
20.	Regularnie przez dzieci, młodzież lub sportowców.....	35
21.	Trwałe lub częste przebywanie w pomieszczeniach innych osób.....	30
22.	Czasowo wykorzystywane pomieszczenie.....	20
23.	Rzadko wykorzystywane pomieszczenie.....	10
VII	Usytuowanie wyrobu	
24.	Bezpośrednio w pomieszczeniu.....	30
25.	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem.....	25
26.	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne).....	25
27.	Za zawieszonym szczelnym sufitem, lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym.....	10

A. Suma punktów oceny

.....

B. Stopień pilności I

(wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie)

65 i więcej punktów

C. Stopień pilności II

(ponowna ocena wymagana w czasie 1 roku)

powyżej 35 do 60 punktów

D. Stopień pilności III

(ponowna ocena w terminie do 5 lat)

do 35

punktów

³⁾ duże uszkodzenia – widoczne pęknięcia lub ubytki na powierzchni większej niż 3% powierzchni wyrobu,

⁴⁾ małe uszkodzenia – brak widocznych pęknięć, a ubytki na powierzchni mniejszej niż 3% powierzchni wyrobu.

UWAGA: podkreślić należy tylko jedną pozycję w grupie, jeśli wystąpi więcej niż jedna, podkreślić należy najwyższą punktację. Podsumować ilość punktów, ustalić ocenę końcową i stopień pilności.

.....

oceniający – nazwisko i imię
dane osobowe

Właściciel, zarządca obiektu
adres

data:.....

¹⁾ według grup wyrobów przyjętych w sprawozdaniu rocznym,

²⁾ zgodnie z inwentaryzacją i sprawozdaniem rocznym.

Załącznik nr 2

Informacja o wyrobach zawierających azbest ¹⁾ i miejscu ich wykorzystania.

1. Miejsce, adres.....
.....
2. Właściciel, zarządca, użytkownik*.....
 - a) osoba prawna – nazwa, adres.....
 - b) osoba fizyczna – nazwisko, imię, adres.....
.....
3. Tytuł własności
4. Nazwa/rodzaj wyrobu²⁾
5. Ilość (m², tony)³⁾
6. Przydatność do dalszej eksploatacji⁴⁾
7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu

 - a) okresowej wymiany z tytułu zużycia⁵⁾
 - b) całkowitego usunięcia.....

8. Inne, istotne informacje o wyrobach ⁶⁾.....
.....

Data

Podpis

Wyjaśnienia:

*- niepotrzebne skreślić

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest, uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1% azbestu.

²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier i tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).

⁴⁾ Według „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” – załącznik 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 14 sierpnia 1998 (Dz.U. Nr 138, poz. 895).

⁵⁾ Na podstawie corocznego rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub wprowadzania na polski obszar celny.

⁶⁾ Np. informacje o oznaczeniu na planie sytuacyjnym terenu.

Załącznik nr 3

Informacja o wyrobach zawierających azbest,¹⁾ których wykorzystywanie zostało zakończone

1. Miejsce,
adres.....
.....
.....
2. Właściciel, zarządca
*.....
 - a) osoba prawna – nazwa,
adres.....
 - b) osoba fizyczna – nazwisko, imię,
adres.....
.....
3. Tytuł własności
.....
4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾
.....
5. Ilość (m², tony)³⁾
.....
6. Rok zaprzestania wykorzystania
wyrobów.....
7. Planowane usunięcie
wyrobów.....
 - a) sposób
 -
 - b) przez kogo
.....
 - a) termin
.....
8. Inne, istotne informacje⁴⁾
.....
Data

Podpis

Wyjaśnienia:

*- niepotrzebne skreślić

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest, uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1% azbestu.

²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier i tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).

⁴⁾ Np. informacje o oznaczeniu na planie sytuacyjnym.

Załącznik nr 4

Wzór oznakowania dla miejsc zawierających azbest lub wyroby zawierające azbest.

Oznakowanie wzorowane jest na postanowieniu Unii Europejskiej (załącznik II do Dyrektywy 83/478/EWG).

Wszystkie wyroby zawierające azbest oraz odpady lub miejsca ich występowania powinny być oznakowane w następujący sposób:

- oznakowanie zgodne z podanym wzorem, powinno posiadać wymiary co najmniej 5 cm wysokość (H) i 2,5 cm szerokość,
- oznakowanie powinno się składać z dwóch części:
 - części górnej ($h_1 = 40\% H$) zawierającej literę „a” w białym kolorze na czarnym tle,
 - części dolnej ($h_2 = 60\% H$), zawierającej standardowy napis w białym i/lub czarnym kolorze na czerwonym tle i powinien być wyraźnie czytelny,
- jeżeli wyrób zawiera krokidolit, standardowo stosowany zwrot „zawiera azbest” powinien być zastąpiony zwrotem „zawiera krokidolit-azbest niebieski”.

Załącznik nr 5

Wzór " Karty ewidencji odpadu"

Karta ewidencji odpadu ^{a)}				Nr karty		Rok kalendarzowy				
Kod odpadu										
Rodzaj odpadu										
Procentowa zawartość PCB w odpadzie ^{b)}										
Posiadacz odpadów ^{c)}				Adres ^{d)}						
Nr regon				Telefon/ faks						
Działalność w zakresie: ^{e)}										
W ☐		Zb ☐		Od ☐		Un ☐				
Miesiąc	Masa wytworzonych odpadów [Mg] ^{f)}	Masa przyjętych odpadów [Mg] ^{f)}	Nr karty przekazania odpadu	Gospodarujemy odpadami						
				We własnym zakresie				Odpady przekazane innemu posiadaczowi odpadów		Imię i nazwisko osoby sporządzającej
				Masa [Mg] ^{f,g)}	Metoda odzysku R ^{h)}	Metoda unieszkodliwiania D ⁱ⁾	Masa przeznaczonych do ponownego użycia przedmiotów wyposażenia i części [Mg] ^{j)}	Masa [Mg] ^{f)}	Nr karty przekazania odpadu	

Objaśnienia:

a) Nie dotyczy komunalnych osadów ściekowych stosowanych w celach, o których mowa w art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.), oraz prowadzącego zakład przetwarzania, o którym mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495).

b) Dotyczy działalności w zakresie unieszkodliwiania PCB.

c) Imię i nazwisko lub nazwa posiadacza odpadów. W przypadku odpadów komunalnych kartę wypełnia przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008), lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

d) Adres zamieszkania lub siedziby posiadacza odpadów.

e) Zaznaczyć symbolem X właściwy kwadrat: W - wytwarzanie odpadów, Zb - zbieranie odpadów, Od - odzysk odpadów, Un - unieszkodliwianie odpadów.

f) Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne; co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych.

g) Podać masę odpadów zagospodarowanych we własnym zakresie. W przypadku prowadzącego stację demontażu podać masę odpadów zagospodarowanych we własnym zakresie łącznie z masą przeznaczonych do ponownego użycia przedmiotów wyposażenia i części pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji.

h) Symbole R określają procesy odzysku polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji lub materiałów lub energii wraz z ich wykorzystaniem zgodnie z załącznikiem nr 5 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.

i) Symbole D określają procesy unieszkodliwiania odpadów zgodnie z załącznikiem nr 6 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.

j) Podać masę przedmiotów wyposażenia i części wymontowanych z pojazdów wycofanych z eksploatacji, przeznaczonych do ponownego użycia, powstałych na skutek przetworzenia w stacji demontażu.

Załącznik nr 6

Wzór "Karty przekazania odpadu".

Karta przekazania odpadu	Nr karty ^{a)}	Rok kalendarzowy
Posiadacz odpadów, który przekazuje odpad ^{b,c)}	Prowadzący działalność w zakresie transportu odpadu ^{b,d)}	Posiadacz odpadów, który przejmuje odpad ^{b)}
Adres ^{e)}	Adres ^{d,e)}	Adres ^{e)}
Telefon/ faks	Telefon/ faks	Telefon/ faks
Nr REGON	Nr REGON ^{d)}	Nr REGON
Miejsce przeznaczenia odpadów ^{f)}		
Kod odpadu	Rodzaj odpadu	
Data/ miesiąc	Masa przekazanych odpadów [Mg] ^{h)}	Nr rejestracyjny pojazdu, przyczepy lub naczepy ^{d,i)}
Potwierdzam przekazanie odpadu	Potwierdzam wykonanie usługi transportu odpadu ^{d)}	Potwierdzam przyjęcie odpadu
Data, pieczęć i podpis	Data, pieczęć i podpis	Data, pieczęć i podpis

Objaśnienia:

- a) Numer nadawany jest przez posiadacza odpadów, który przekazuje odpad.
- b) Imię i nazwisko lub nazwa podmiotu.
- c) W przypadku odpadów komunalnych kartę wypełnia przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008), lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.
- d) W przypadku gdy odpad jest transportowany kolejno przez dwóch lub więcej prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów, w oznaczonych rubrykach należy podać wymagane dane i podpisy wszystkich prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów z zachowaniem kolejności transportowania odpadu.
- e) Adres zamieszkania lub siedziby podmiotu.
- f) Adres miejsca odbioru odpadu, pod który należy dostarczyć odpad, wskazany przez posiadacza odpadu prowadzącemu działalność w zakresie transportu odpadów.
- g) W przypadku odpadów niebezpiecznych podać datę przekazania odpadu. Karta może być stosowana jako jednorazowa karta przekazania odpadu lub jako zbiorcza karta przekazania odpadu, obejmująca odpad danego rodzaju przekazywany łącznie w czasie jednego miesiąca kalendarzowego, za pośrednictwem tego samego prowadzącego działalność w zakresie transportu odpadów temu samemu posiadaczowi odpadów.
- h) Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne; co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych.
- i) Dotyczy odpadów niebezpiecznych.

Załącznik nr 7

ZALECENIA I WYTYCZNE – POSTĘPOWANIE Z AZBESTEM I WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

1. Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu w trakcie niewłaściwego demontażu azbestu i jego wyrobów,
2. Każdy mieszkaniec – osoba fizyczna nie będąca przedsiębiorcą zobowiązany jest **gminie**, natomiast właściciel, zarządca lub użytkownik miejsc – **województwie** na terenie, których był lub jest wykorzystywany azbest przedłożyć informacje o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania /*wg. wzoru nr 1 - załącznik nr 2 niniejszego opracowania/, o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone /* wg. wzoru nr 2 – załącznik nr 3 niniejszego opracowania/.
3. Informacje o których mowa w pkt. 1 powinny być sporządzone w dwóch egzemplarzach, jeden przekazywany wojewodzie/wójtowi, drugi przechowywany przez okres jednego roku, do czasu sporządzenia następnej informacji,
4. Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest stanowiących w myśl obowiązujących przepisów odpady niebezpieczne wymaga uzyskania zgody udzielonej przez starostę, specjalistycznej firmie posiadającej odpowiednie zaplecze techniczne i przeszkolony w zakresie bhp przy postępowaniu z azbestem personel,
5. Starosta posiada wykaz specjalistycznych firm posiadających zatwierdzone programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi – azbestem wytwarzanymi na terenie powiatu kołobrzeskiego,
6. Unieszkodliwianie azbestu i jego wyrobów następuje poprzez składowanie na składowisku odpadów niebezpiecznych,
7. Usuwanie wyrobów zawierających azbest, szczególnie w przypadku elementów budowlanych jest kosztowne, istnieje możliwość uzyskania wsparcia ze strony krajowych lub zagranicznych funduszy na ochronę środowiska. Ze względu na to, że finanse przeznaczone są na realizację dużych projektów, właściciele powinny łączyć się w większe grupy i aplikować o pieniądze wspólnie ustanawiając przedstawiciela np. gmina lub związek gmin,
8. Szczegółowych informacji w zakresie postępowania z azbestem i jego wyrobami udziela Wydział Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Kołobrzegu, ul. Gryfitów 4-6, 78-100 Kołobrzeg., nr kontaktowy 0 94 35 301 66

*wzór nr 1 i 2 zgodne z załącznikiem do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest / Dz.U. Nr. 192 poz. 1876/